

**GEMEEN
SCHAPPELIJKE
REGELING**

Fryslân-West

JAAARSTUKKEN 2018

Inhoud

JAARVERSLAG	
I Verslag Algemeen en Dagelijks Bestuur	10
II Paragraaf Bedrijfsvoering	13
III Paragraaf Financiering en weerstandsvermogen	14
JAARREKENING	
IV Balans per 31 december 2018	18
V Overzicht van baten en lasten 2018	19
VI Grondslagen	21
VII Toelichting balans per 31 december 2018	23
VIII Toelichting overzicht van baten en lasten	25
IX Overige informatie	28
BIJLAGE: primaire begroting 2018 GR Fryslân-West	29
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	30

Algemene Inleiding

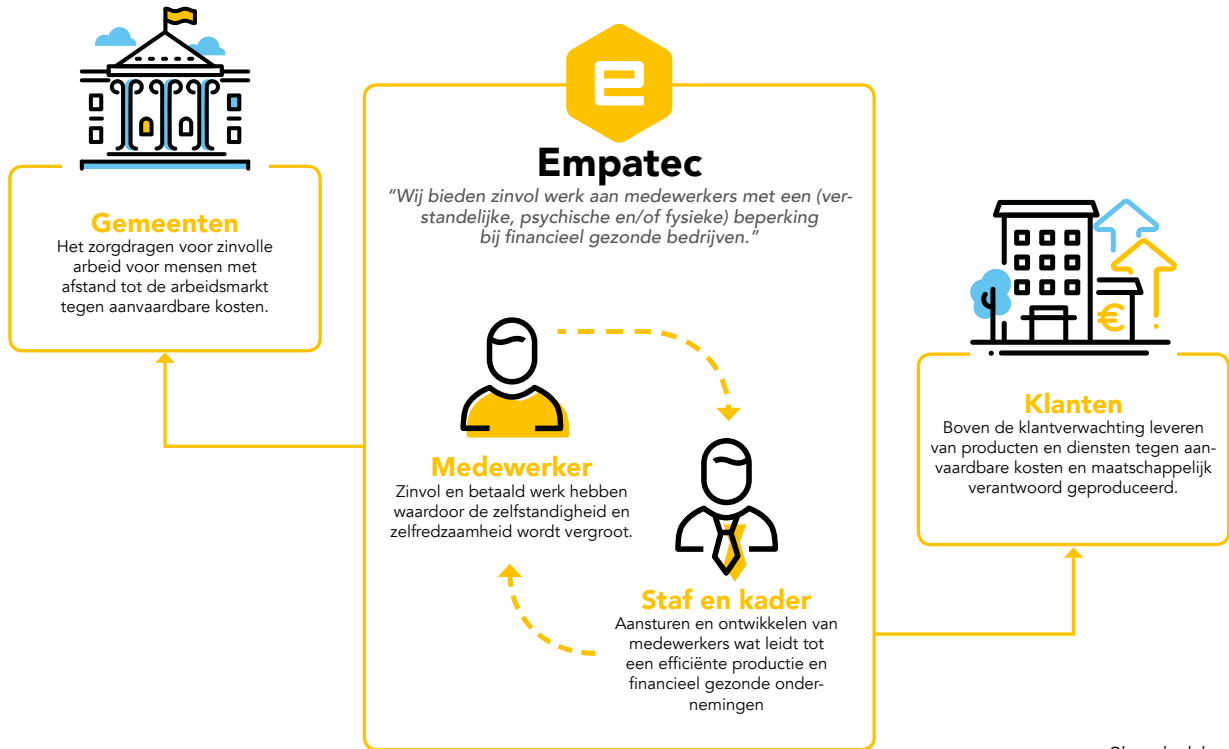
Iedere jaarrekening is slechts een momentopname. Om een jaarrekening te beoordelen, dient zij vanzelfsprekend geplaatst te worden in een breder perspectief. In dat bredere perspectief kan de ontwikkeling van een organisatie worden beoordeeld. In dat perspectief past het verleden en de verwachtingen voor de toekomst.

Om de ontwikkeling van onze ondernemingen te kunnen beoordelen, hebben wij haar belangrijkste parameters op een rijtje gezet. Wij schetsen de ontwikkeling vanuit het perspectief van onze belangrijkste shareholders:

- SW-medewerkers
- Gemeentelijke overheden
- Afnemers (opdrachtgevers en werkgevers)

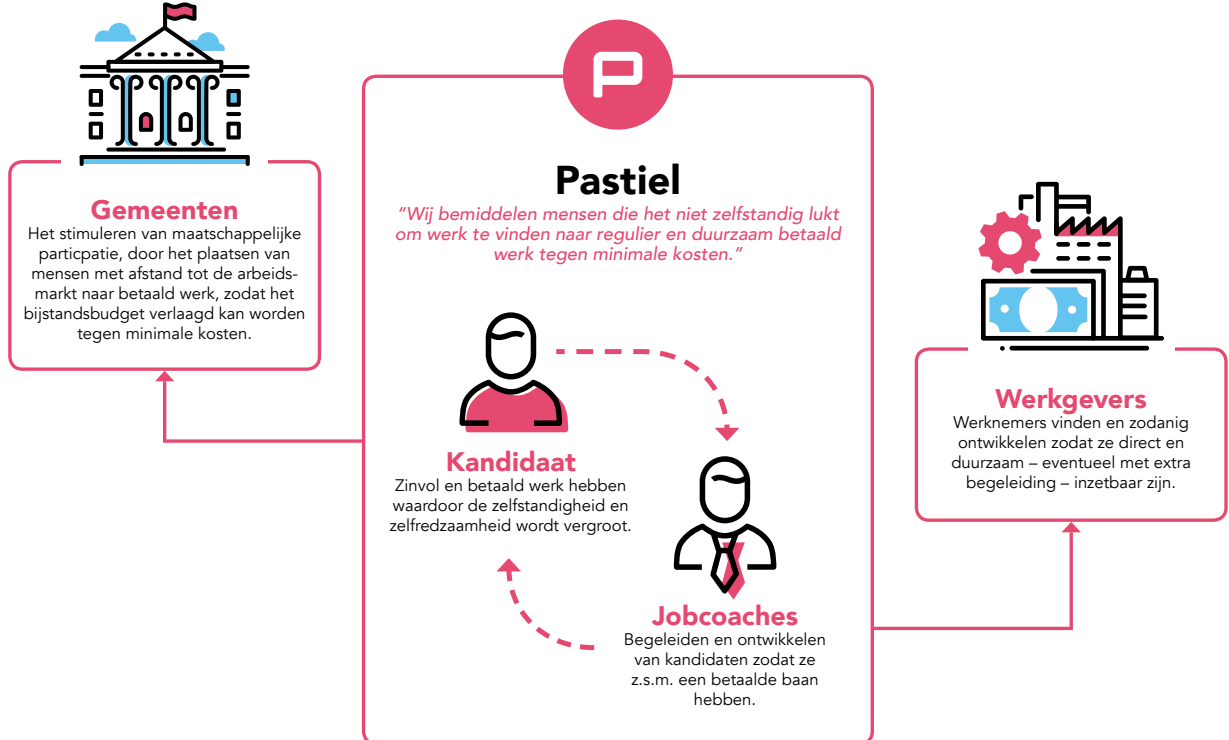
In de schema's op de volgende pagina staan de belangen die wij dienen van onze diverse shareholders.

PRIMAIRE
SHAREHOLDERS

Shareholders Empatec

PRIMAIRE
SHAREHOLDERS

Shareholders Pastiel

De ontwikkeling van het aantal medewerkers

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Instroom van nieuwe SW-medewerkers stopte vanaf dat moment. Als gevolg van het natuurlijk verloop (pensionering, verhuizing, overlijden, etc) neemt de populatie van het aantal SW-medewerkers dus af. Naast SW-medewerkers werken er bij NV Empatec ook medewerkers zonder SW-status (veelal leiding en staf); dit wil overigens niet zeggen dat er geen SW-medewerkers in de leiding en staf actief zijn.

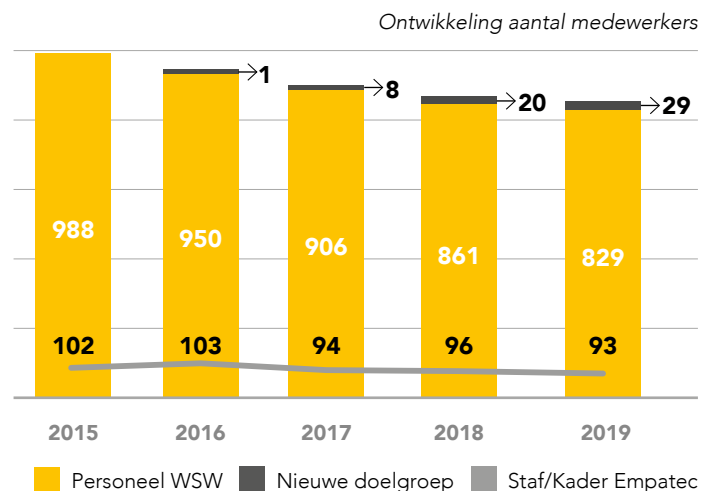
Naast deze twee groepen medewerkers kennen we sinds een aantal jaren ook twee nieuwe doelgroepen:

- Medewerkers met de indicatie (nieuw) Beschut Werken en
- Medewerkers in het kader van LKS/BAB (Loonkostensubsidie en Baan Afspraak Banen).

Geconcludeerd kan worden dat het aantal SW-medewerkers zich op dezelfde wijze ontwikkelt als het aantal niet-SW-medewerkers; dit houdt gelijke tred. Vanuit economische noodzaak zal de omzet van de bedrijven van Empatec de komende jaren moeten stijgen. Om deze omzet te kunnen laten stijgen (en de gemeentelijke bijdrage zo laag mogelijk te houden) zet Empatec meer vakkrachten in. Op deze manier krijgen

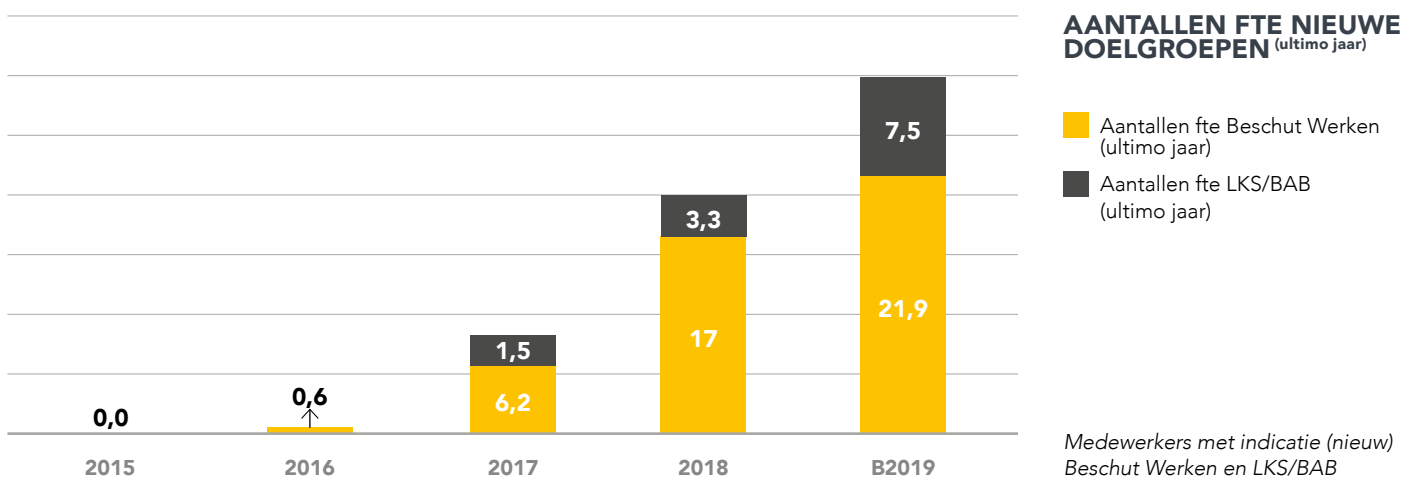
In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling weergegeven van de totale populatie (inclusief nieuwe doelgroepen) en van het aantal SW-medewerkers uitgedrukt in fte's.

ONTWIKKELING AANTAL MEDEWERKERS IN FTE (gemiddelde p/j)

onze medewerkers een betere begeleiding en neemt hun productiviteit toe. Daarnaast hebben wij sinds 2018 extra geïnvesteerd in ons verkoopapparaat.

In de onderstaande grafiek staat de ontwikkeling van medewerkers die bij Empatec in dienst treden vanuit een aantal nieuwe doelgroepen weergegeven.

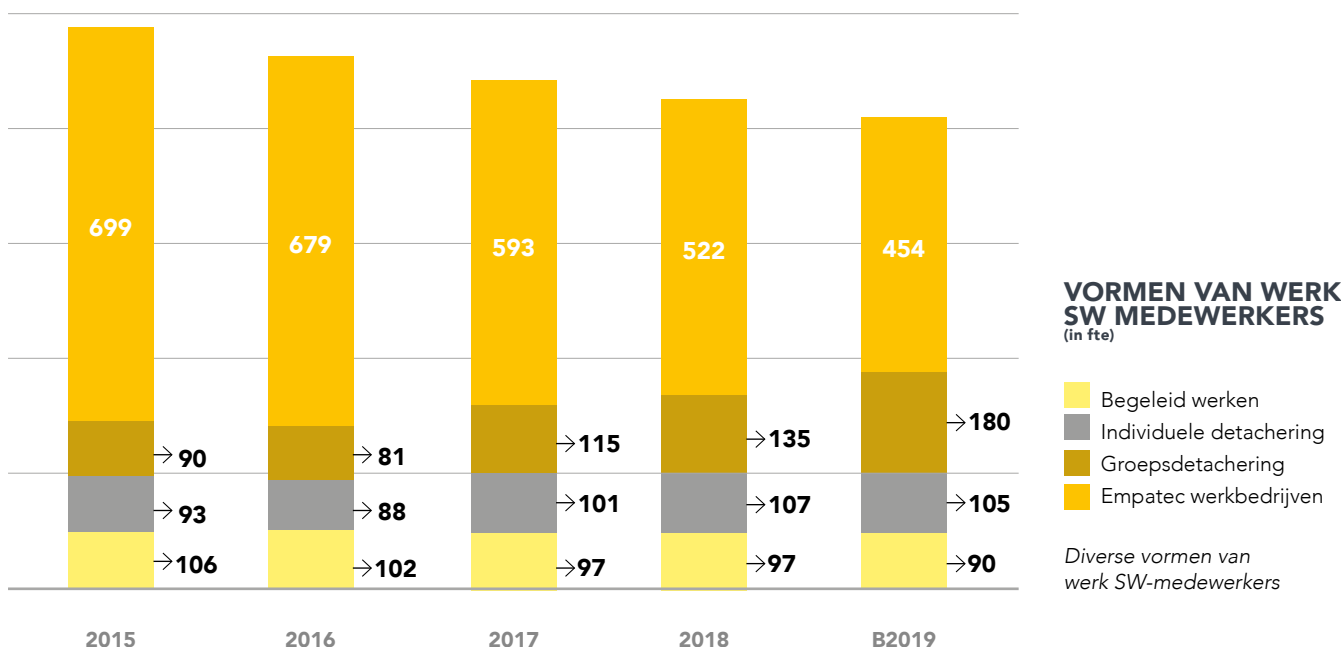
Binnen Empatec zetten wij onze medewerkers op verschillende manieren in. Wij onderscheiden de volgende vormen:

- Empatec werkbedrijven werkzaam bij één van de eigen werkbedrijven: Kwekerij, Meubel, Metaal, Verpakken, Dienstverlening (publieke werken, hoveniers, facilitaire services en natuurbeheer).
- Individuele detachering: een individuele SW-medewerker die bij een klant is gedetacheerd. Dit gebeurt bijvoorbeeld: in de kas- en tuinbouw, als naaister in een atelier, als chauffeur bij PostNL. Deze medewerkers worden gecoacht en begeleid door ons bedrijf Detachering & coaching.
- Groepsdetachering en werken op locatie: in groepen worden SW-medewerkers gedetacheerd onder de leiding van een klant (medewerkers die bijvoorbeeld

gedetacheerd zijn bij een gemeentelijk Groen-Bedrijf). Ook zijn er groepen SW medewerkers gedetacheerd bij een klant onder leiding van een medewerker van Empatec. Veelal vindt afrekening plaats op basis van een stuksprijs; risico ligt bij Empatec, dit gebeurt bijvoorbeeld bij: Rentex en Reshare.

- Begeleid Werken: in dat geval is de SW-medewerker in dienst van een externe werkgever (conform arbeidsvoorwaarden van die werkgever) en verstrekt Empatec een subsidie aan die werkgever en begeleidt Empatec de betrokken medewerker en werkgever. In deze situatie hebben medewerkers met een SW-status altijd een terugkeergarantie.

De ontwikkeling van bovenstaande groepen is in het onderstaande grafisch weergegeven.

In het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt zetten wij ons in om zoveel mogelijk SW-medewerkers te integreren bij 'reguliere' bedrijven. Dit sluit ook aan bij de behoefte van veel van onze medewerkers. Dit wil overigens niet zeggen dat iedereen hier ook geschikt voor is. In 2019 verwachten wij dat circa 45% van onze SW-medewerkers extern werkzaam is, dat is 50% meer dan in 2015.

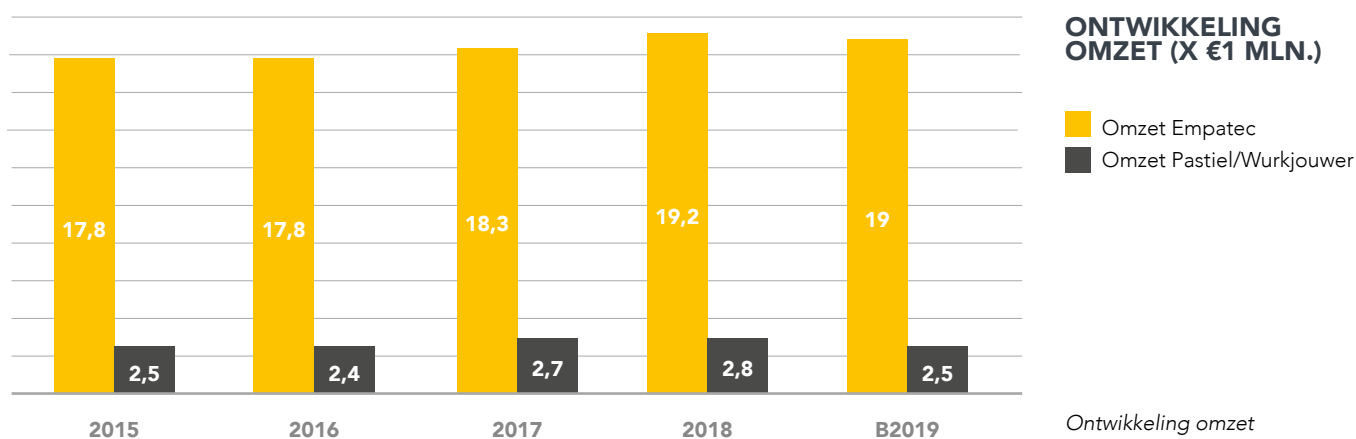
De ontwikkeling van de omzet

Wij onderscheiden een tweetal soorten klanten:

- Afnemers van producten en diensten van de Empatec werkbedrijven
- Afnemers van Pastiel, hierbij onderscheiden wij:
  - Gemeenten die ons een jaarlijks vooraf vast te stellen bedrag storten voor de re-integratiediensten die wij verrichten
  - Gemeenten die ons betalen voor extra dienstverlening in bijvoorbeeld projecten waaraan wij meewerken
  - Gemeenten die ons medewerkers in natura beschikbaar stellen voor uitvoering van re-integratiediensten (omzet in euro's is in dat geval 0)

- Gemeenten die ons een jaarlijks vooraf vast te stellen bedrag betalen voor extra dienstverlening in de vorm van vestiging van een Werkjouwer. Bij de Werkjouwer worden mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt begeleid.

In het onderstaande staat de omzet ontwikkeling van werkbedrijven van Empatec en van Pastiel (exclusief de medewerkers die ons door gemeenten in natura beschikbaar worden gesteld).

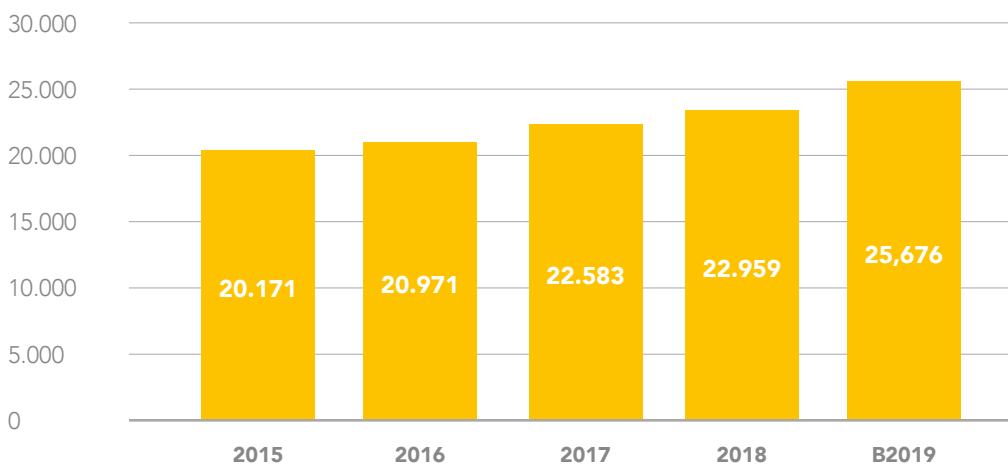
In de jaren 2015 tot en met 2017 schommelt de omzet van Empatec-bedrijven rond de 18 miljoen euro. Om de lagere Rijksbijdrage op te vangen investeert Empatec om haar resultaat te verbeteren. Dit moet onder andere lukken door extra omzet en door een productiviteitsverbetering te realiseren.

Deze omzetstijging willen wij op de volgende manieren realiseren:

- Vanuit ons nieuwe waarde model en een aangepast prijsbeleid (leidt gemiddeld tot prijsverhogingen)
- Reguliere prijs-indexatie

- Nieuwe producten en diensten: bijvoorbeeld exotenbestrijding, vervanging met LED-verlichting in kantoorgebouwen en residuvrij kweken van tomaten
- Saneren van niet rendabele omzet: bijvoorbeeld hebben wij het voornemen om te stoppen met de exploitatie van een Groenbedrijf op Terschelling.

Door zowel productiviteitsverbetering bij onze medewerkers als door prijsstijgingen willen wij de gemiddelde omzet per fte in 2019 met 11,8% verhogen. Deze stijging sluit aan bij de trend die de afgelopen jaren in gang is gezet.

OMZET EMPATEC PER SW-MEDEWERKER

Ontwikkeling omzet per fte

Pastiel

De doelstelling van Pastiel is om tegen aanvaardbare gemeentelijke kosten zoveel mogelijk mensen vanuit de bijstand te begeleiden naar betaald werk. Naast het maatschappelijke voordeel draagt een succesvol re-integratiebeleid ook bij aan een daling van de Bijstandsgelden (BUIG-budget) bij onze gemeenten.

Pastiel wordt door onze gemeenten op een verschillende manier ingezet:

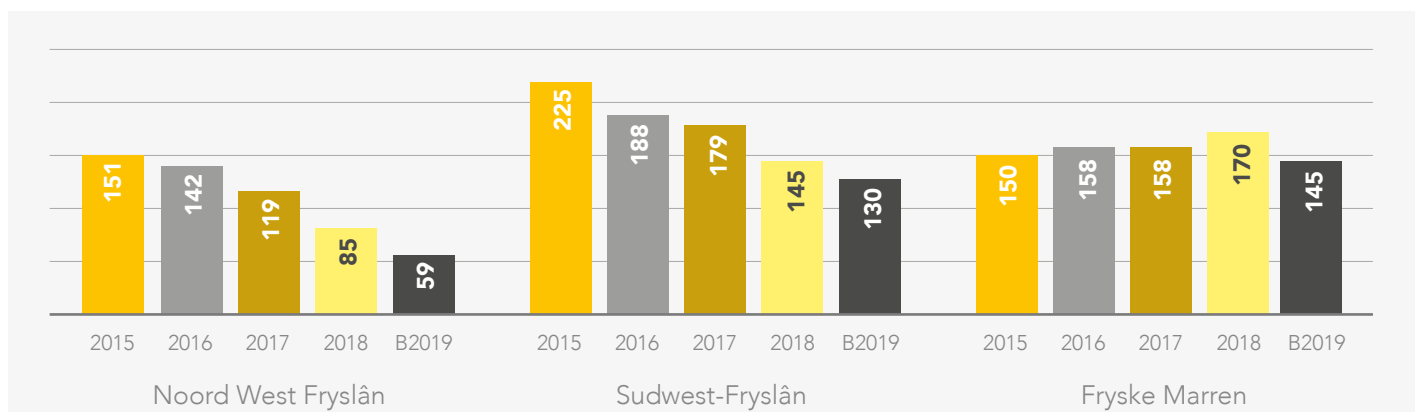
- DFM zet Pastiel in voor iedereen die zich meldt voor een Bijstandsuitkering (o.a. in het kader van Scherp aan

de poort) en Pastiel is hier de enige aanbieder van re-integratie;

- Naast de re-integratie vanuit de diverse gebiedsteams, zet SWF Pastiel in voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en voor Statushouders;
- NWF (Harlingen, Terschelling en Waadhoeke) zet Pastiel in als 1 van de 31 aanbieders van re-integratiediensten voor mensen in de Bijstand met een loonwaarde tussen de 40-80%.

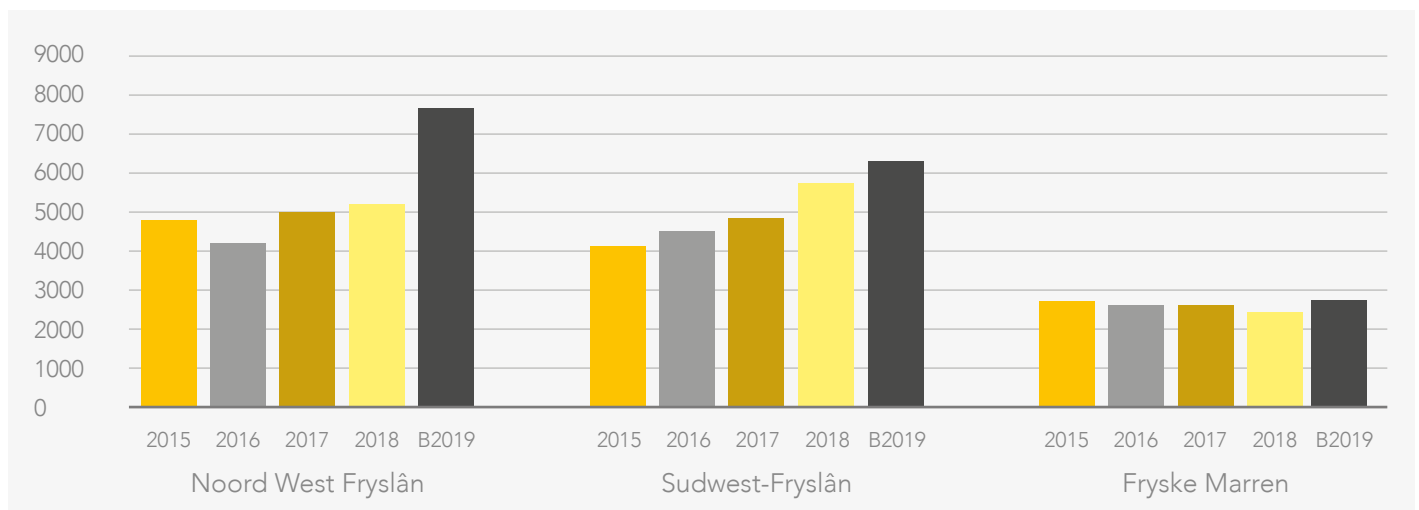
Bovenstaande context is van groot belang om onderstaande ontwikkelingen op de juiste waarde in te schatten. Met name de gemeenten NWF en SWF hebben in de afgelopen jaren hun beleid ten aanzien van re-integratie herzien door Pastiel anders en minder vaak in te zetten.

PLAATSINGEN per gemeente (In aantallen)

In onderstaande grafiek staat per (cluster) gemeente(n) de ontwikkeling van de prijs per plaatsing. In deze prijs zijn ook alle kosten doorbelast die gemoeid zijn met kandidaten die wij niet succesvol hebben weten te plaatsen.

Plaatsingskosten per gemeente (in €)

JAARVERSLAG

De Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West is 100% aandeelhouder van NV Empatec. De gemeenschappelijke regeling is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Fryske Marren, Harlingen, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Waadhoeke en Vlieland met als doel het op een bedrijfsmatig verantwoorde wijze doen uitvoeren van taken van en voor deze deelnemende gemeenten op het terrein van de Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Participatiewet.

I Verslag Algemeen en Dagelijks Bestuur

Vanaf 2015 heeft Fryslân-West te maken met het 'op slot gaan' van de oude regeling inzake Sociale Werkvoorzieningen (de WSW). In 2018 wordt steeds duidelijker wat het effect is van de ontschotting en is de efficiencykorting duidelijk merkbaar. Deze efficiencykortingen lopen ook na 2018 door en zullen stapsgewijs oplopen naar een bedrag van tussen de € 4 en 5 miljoen in 2020 voor de GR Fryslân-West.

De WSW wordt weliswaar uit gefaseerd, maar desondanks is het de mening van NV Empatec en het Algemeen Bestuur van Fryslân-West dat de inwoners van de deelnemende gemeenten groot belang hebben bij een economisch gezond bedrijf dat voor iedereen met een beperking werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid betekent of kan betekenen. Om dit te realiseren heeft NV Empatec zichzelf de opdracht

gegeven om het resultaat zodanig te verbeteren, dat uitvoering van oude en nieuwe regelingen mogelijk blijft met de bedragen die de gemeenten hier in de toekomst voor zullen krijgen van het Rijk, aangevuld met een zo minimaal mogelijke eigen bijdrage.

Namens het bestuur spreek ik het vertrouwen uit dat de gezamenlijke koers ertoe zal leiden dat Empatec / Pastiel ook in de toekomst een gezonde ondernemende organisatie zal blijven en dat de passie voor mensen voorop blijft staan.

Namens het algemeen en dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West,

Boukje Tol; waarnemend voorzitter

ALGEMEEN BESTUUR

Samenstelling algemeen bestuur

In 2018 is de samenstelling van het algemeen bestuur door gemeentelijke herindelingen gewijzigd. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur staat slechts open voor leden van de colleges en burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt op de dag waarop de zittingsperiode van de colleges van burgemeester en wethouders afloopt. Zij blijven hun functie waarnemen tot het tijdstip waarop de colleges van burgemeester en wethouders der gemeenten de nieuwe leden hebben aangewezen.

Een en ander leidt tot het volgende overzicht van de samenstelling van het algemeen bestuur van de GR Fryslân-West op 31 december 2018:

Naam	Gemeente	2018 Honorarium
L. Boelsma	De Fryske Marren	geen
S. van Gent	Súdwest-Fryslân	geen
J. Hoekstra	Terschelling	geen
P. Schoute	Harlingen	geen
B. Tol	Waadhoeke	geen
E. de Ruijter	Vlieland	geen

Remuneratie algemeen bestuur

De leden van het algemeen bestuur ontvangen geen honorering. Dat er geen betalingen zijn gedaan in 2018 is opgenomen in het overzicht 'Samenstelling algemeen bestuur' en in de jaarrekening van GR Fryslân-West onder hoofdstuk IV Overige informatie.

Activiteiten algemeen bestuur

Het algemeen bestuur is, naast zijn plenaire vergaderingen, bij elkaar geweest in het kader van een excursie/kennissessie. In haar vergaderingen heeft zij zich daarbij gericht op:

- de realisatie van de doelstellingen van de GR Fryslân-West;

- de realisatie van haar sociale opgave voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- de financiële verslaglegging;
- de naleving van wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft het bestuur o.m. de volgende onderwerpen besproken of daar goedkeuring aan verleend:

- het jaarverslag inclusief de jaarrekening 2017;
- managementrapportages 2018;
- de stuurinformatie;
- de begroting 2019;

De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn genotuleerd. Tevens zijn actie- en besluitenlijsten bijgehouden. De NV Empatec heeft het algemeen bestuur zowel mondeling als schriftelijk regelmatig geïnformeerd over de externe ontwikkelingen, de beoogde doelen en behaalde resultaten. Bij de vergaderingen waren de directeur en de manager finance & control van Empatec aanwezig.

DAGELIJKS BESTUUR

Samenstelling dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat uit tenminste drie leden, waaronder: de voorzitter en twee door en vanuit het algemeen bestuur aan te wijzen overige leden. Het algemeen bestuur bepaalt in de eerste vergadering van elke zittingsperiode voor de duur daarvan het aantal te vervullen plaatsen in het dagelijks bestuur.

De leden van het dagelijks bestuur treden af op de dag van aftreden van het algemeen bestuur. De voorzitter wordt in de eerste vergadering van het algemeen bestuur door en uit haar midden aangewezen voor de zittingsperiode. Het voorzitterschap eindigt indien betrokkene ophoudt lid van het dagelijks bestuur te zijn. Het algemeen bestuur voorziet dan onmiddellijk in de vervanging. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur en vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte.

Een en ander leidt tot het volgende overzicht van de samenstelling van het dagelijks bestuur van de GR Fryslân-West op 31 december 2018:

Naam	Gemeente	2018 Honorarium
L. Boelsma	De Fryske Marren	geen
S. van Gent	Súdwest-Fryslân	geen
J. Hoekstra	Terschelling	geen
P. Schoute	Harlingen	geen
B. Tol	Waadhoeke	geen
E. de Ruijter	Vlieland	geen

Remuneratie dagelijks bestuur

De leden van het dagelijks bestuur ontvangen geen honorering. Dat er geen betalingen zijn gedaan in 2018 is opgenomen in het overzicht 'Samenstelling Dagelijks bestuur' en in de jaarrekening van GR Fryslân-West onder hoofdstuk IV Overige informatie.

Activiteiten dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is, naast zijn plenaire vergaderingen bij elkaar geweest in het kader van een excursie/kennissessie. In haar vergaderingen heeft zij zich daarbij gericht op:

- de realisatie van de doelstellingen van de GR Fryslân-West;
- de realisatie van haar sociale opgave voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- de financiële verslaglegging;
- de naleving van wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft het Dagelijks bestuur o.m. de volgende onderwerpen besproken of daar goedkeuring aan verleend:

- het jaarverslag inclusief de jaarrekening 2017;
- managementrapportages 2018;
- de stuurinformatie;
- de begroting 2019;

De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn genotuleerd. Tevens zijn actie- en besluitenlijsten bijgehouden. De directeur heeft het dagelijks bestuur zowel mondeling als schriftelijk regelmatig geïnformeerd over de externe ontwikkelingen, de beoogde doelen en behaalde resultaten. Bij de vergaderingen waren de directeur en de manager finance & control van Empatec aanwezig.

Tot slot

Het dagelijks- en algemeen bestuur is zich terdege bewust van zijn rol en verantwoordelijkheden: niet alleen binnen de GR Fryslân-West maar eveneens in maatschappelijk perspectief: nu en in de toekomst.

Wij danken alle medewerkers, management en directie voor hun inzet en betrokkenheid bij de ontwikkeling van de GR Fryslân-West, haar mensen en haar stakeholders.

Sneek, 18 september 2019

Namens het algemeen en dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West,

Boukje Tol; waarnemend voorzitter

II Paragraaf Bedrijfsvoering

Het sociale werkvoorzieningschap Fryslân-West gevestigd te Sneek is namens de gemeenten De Fryske Marren, Harlingen, Waadhoeke, Súdwest-Fryslân, Terschelling en Vlieland belast met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De hoofddoelstelling van de Wsw is beschreven in artikel 2 van deze wet: "De gemeente draagt er zorg voor dat zij aan zoveel mogelijk ingezetenen, die blijkens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, een dienstbetrekking krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht aanbiedt voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden".

In artikel 1 van de wet is de doelgroep als volgt gedefinieerd: "Personen, die nog niet de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt en die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn."

Via een aanwijzingsbesluit is NV Empatec aangewezen voor de uitvoering van de Wsw. In een afgesloten samenwerkingsovereenkomst worden jaarlijks afspraken gemaakt over de realisatie van de sociale doelstelling overeenkomstig de Wet sociale werkvoorziening.

III Paragraaf Financiering en weerstandsvermogen

Algemene dekkingsmiddelen

Financiering

Op basis van de begroting kan de kasgeldlimiet voor 2018 worden vastgesteld:

Begrotingstotaal	€ 29.906.000
Ministerieel vastgesteld percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	€ 2.452.292

cijfers x € 1.000

Omvang kasgeldlimiet	Begroot 2018	2018	Vershil
1 Toegestane kasgeldlimiet in procenten van de grondslag in een bedrag	2.452	2.452	0
2 Omvang vlottende korte schuld			
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0	945	945
Schuld in rekening-courant	0	0	0
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	0	8.309	8.309
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0
3 Vlottende middelen			
Contanten in kas	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant	0	8.358	8.358
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	0	72	72
4 Toets kasgeldlimiet			
2-/3 Totaal netto vlottende schuld (2-3)	0	824	824
1 Toegestane kasgeldlimiet	2.452	2.452	0
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-) kasgeldlimiet	2.452	1.628	-824

GR Fryslân-West heeft een laag risicoprofiel, doordat geen gebruik wordt gemaakt van langlopende leningen, geen gebruik wordt gemaakt van derivaten en beperkt gebruik van rekening-courantkrediet.

Met de voor de uitvoering van de Wsw aangewezen naamloze vennootschap Empatec is een raamovereenkomst van geldlening gesloten. Voor deze uitvoering heeft NV Empatec geldmiddelen nodig. Ter financiering van deze uitvoering is Fryslân-West bereid geldleningen te verstrekken tot maximaal de waarde van de vaste

en vlottende activa, verminderd met de kortlopende schulden. Op basis van de jaarrekening bedroeg deze waarde per 31 december 2018 bij NV Empatec € 12.340.000 (2017: € 12.445.000). De waarde aan uitstaande geldleningen aan NV Empatec bedraagt per 31 december 2018 nihil.

Beleidsindicatoren

Het taakveld van de sociale werkvoorziening heeft geen voorgeschreven beleidsindicatoren.

Verantwoording kosten overhead

In de gemeenschappelijke regeling zijn geen kosten overhead opgenomen. Alle kosten, niet zijnde salariskosten van wsw personeel en personeel met een ambtelijke aanstelling, die gemaakt worden voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening zijn opgenomen in de NV Empatec. In de NV Empatec zijn ook alle opbrengsten, niet zijnde subsidies, opgenomen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen en de risico's van de GR Fryslân-West.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de GR Fryslân-West bestaat uit de algemene reserve. De algemene reserve heeft als doel risico's, die niet op andere wijze kunnen worden gedekt, op te vangen. De reserve is geheel opgebouwd uit gestort kapitaal bij de oprichting van de GR door de deelnemende gemeenten.

Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 4,538 miljoen (2017: € 4,538 miljoen).

Risico's

Tegenover de algemene reserve staan risico's die de GR Fryslân-West loopt bij de uitvoering van haar werkzaamheden. De GR Fryslân-West onderscheidt risicocategorieën, die hierna kort worden genoemd. Jaarlijks wordt beoordeeld of deze indeling nog volstaat en wordt er een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet.

Inhoudelijke risico's

Op basis van besluitvormingsprocedures wordt het risico dat de GR Fryslân-West bij de uitvoering van haar werkzaamheden afwijkt van de bedoelingen van de deelnemende gemeenten op nihil ingeschat.

Procedurele risico's

Betreft het risico dat op enig moment niet wordt voldaan aan voorschriften, regels en procedures. Op basis van besluitvormingsprocedures wordt het risico dat de GR Fryslân-West bij de uitvoering van haar werkzaamheden afwijkt van voorschriften, regels en procedures op nihil ingeschat.

Risico's verbonden aan financiering en uitvoeringskosten
De GR Fryslân-West is in zijn geheel gefinancierd door de deelnemende gemeenten. Er is geen financiering door externe partijen. Er wordt door de GR Fryslân-West geen gebruik gemaakt van derivaten. Er is een rekening courant verhouding met de NV Empatec die ultimo 2018 € 8,358 miljoen bedraagt (2017: € 5,901 miljoen). De waarde aan uitstaande geldeningen aan NV Empatec is ultimo 2018 nihil.

Voor de uitvoeringskosten van de sociale werkvoorziening is in de meerjarenraming van de GR Fryslân-West tot en met 2024 budget opgenomen. Dit budget is voldoende om de opgedragen werkzaamheden aan de GR, in samenwerking met de NV Empatec, uit te voeren.

Gegeven het bovenstaande wordt het financieringsrisico van de GR Fryslân-West op nihil geschat.

Budgettaire risico's

Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting het aandeel van gemeenten in de uitvoering van de Wsw vastgesteld. Via een samenwerkingsovereenkomst die gesloten wordt met de NV Empatec wordt de vergoeding voor deze uitvoering bepaald. Aansprakelijkheid voor eventuele tekorten wordt hiermee afgedekt.

Recapitulatie

Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen € 4.538.000 geheel bestaande uit een vrij besteedbaar gedeelte.

Daar staan ultimo 2018 geen direct aanwijsbare risico's en onzekerheden tegenover. De reserve kan worden aangewend om eventuele tekorten op te vangen. Op basis van de huidige stand van zaken wordt de vrije reserve toereikend geacht.

Verbonden partijen

NV Empatec is via een aanwijzingsbesluit door Fryslân-West aangewezen voor de uitvoering van de Wsw. Alle aandelen van NV Empatec zijn in handen van Fryslân-West (100% aandeelhouder).

Het aandelenkapitaal bedraagt €4.500.000.

De volgende gemeenten hebben een bestuurlijk belang binnen Fryslân West:

- Waadhoeke
- De Fryske Marren
- Harlingen
- Súdwest-Fryslân
- Terschelling
- Vlieland

JAAKREKENING

IV Balans per 31 december 2018

(na resultaatbestemming)

cijfers x € 1.000

	31-12-18	31-12-17		31-12-18	31-12-17
ACTIVA			PASSIVA		
Vaste activa			Vaste passiva		
Financiële vaste activa			Eigen vermogen		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	4.538	4.538	Algemene reserve	4.538	4.538
			Resultaat lopend boekjaar	0	0
			Totaal Eigen Vermogen	4.538	4.538
			Voorzieningen	229	0
Totaal Vaste Activa	4.538	4.538	Totaal Vaste Passiva	4.767	4.538
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar			Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op deelnemingen	8.358	5.901	Overige schulden	945	1
Overige vorderingen	72	0	Banksaldi	8.309	5.923
Overlopende activa					
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	1.053	23			
Totaal Vlottende Activa	9.483	5.924	Totaal Vlottende Passiva	9.254	5.924
Totaal	14.021	10.462	Totaal	14.021	10.462

V Overzicht van baten en lasten 2018

cijfers x € 1.000

	2018	Begroot 2018*	2017
Lasten			
Loonkosten WSW	26.543	26.208	27.357
Loonkosten ambtenaren	3.018	3.096	3.268
Rente kosten	0	0	1
Personeelskosten WSW	-342	602	559
Loonkostensubsidie Begeleid Werken	1.565	0	0
Totaal lasten	30.784	29.906	31.185

	2018	Begroot 2018	2017
Baten			
Rijksvergoeding	26.568	25.591	27.719
Gemeentelijke bijdrage	547	530	580
Overige baten	414	0	0
Bijdrage van de NV Empatec	3.255	3.785	2.886
Totaal baten	30.784	29.906	31.185

	2018	Begroot 2018	2017
Totaal resultaat	0	0	0

* De begroting 2018 is de definitieve begroting 2018, deze wordt in de jaarstukken 2018 opgenomen. De primaire begroting 2018 van de GR Fryslân-West wordt opgesteld in maart 2017 en vastgesteld voor 15 april 2017 door het dagelijks bestuur. De ontwikkelingen in de periode april tot en met december 2017 worden via een begrotingswijziging opgenomen in de definitieve begroting 2018. Voor de aansluiting tussen de definitieve begroting 2018 met de primaire begroting 2018 zie Bijlage: primaire begroting 2018 GR Fryslân-West.

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van begrotingsrechtmatigheid lichtten we alle verschillen tussen de realisatie 2018 en de begroting 2018 van de GR Fryslân-West (kort) toe.

LASTEN

Loonkosten Wsw

De loonkosten Wsw zijn € 335.000 hoger dan de begroting voor 2018 omdat er gemiddeld meer WSW-ers in dienst zijn gebleven dan geraamd voor 2018.

Personeelskosten Wsw

Dee personeelskosten Wsw zijn € 944.000 lager dan de begroting 2018 omdat de LIV (lage inkomens vergoeding) en de (opbrengst) transitievergoeding niet waren geraamd in de begroting.

Loonkosten ambtenaren

De loonkosten ambtenaren zijn € 78.000 lager dan de begroting 2018 omdat er medewerkers met een ambtelijke aanstelling uit dienst zijn gegaan in 2018.

Loonkostensubsidie begeleid werken

In de begroting 2018 was de loonkostensubsidie van Begeleid werken, een bedrag van € 1.565.000, niet opgenomen in de GR. Deze was opgenomen in de begroting 2018 van de NV Empatec. Medewerkers in Begeleid Werken hebben een WSW dienstverband met de GR. Om deze reden is besloten in 2018 de loonkostensubsidie Begeleid Werken op te nemen in de exploitatie van de GR.

BATEN

Rijksvergoeding

Er is € 977.000 meer aan Rijksvergoeding ontvangen dan in de begroting 2018 is opgenomen. Dit komt doordat er op basis van de meicirculaire 2018 een hogere Rijksvergoeding is toegekend. Daarnaast was de raming van de Rijksvergoeding voor 2018 te laag in de begroting 2018 opgenomen.

Gemeentelijke bijdrage

Er is € 17.000 meer aan gemeentelijke bijdrage ontvagen dan in de begroting was opgenomen. Dit komt omdat er iets meer wsw medewerkers waren op peildatum 1 januari 2018 dan geraamd.

Overige baten

In 2018 is er € 414.000 aan overige baten ontvangen die niet waren begroot. Dit zijn kosten in de GR Fryslân-West die in de NV Empatec horen. Deze kosten zijn in de begroting 2018 opgenomen in de GR Fryslân-West. In 2018 is besloten deze kosten door te rekenen aan de NV Empatec.

Bijdrage van de NV Empatec

Door de hierboven toegelichte verschillen met de begroting 2018 is er een € 530.000 minder hoge bijdrage van de NV Empatec nodig om de exploitatie van de GR sluitend te maken.

VI Grondslagen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV)". De waardering van de activa en passiva en de doorberekening aan de NV vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde, tenzij bij de betreffende balanspost anders wordt vermeld. Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Het algemeen bestuur van de GR Fryslân-West en de directie en Raad van Commissarissen van de NV Empatec hebben in 2018 expliciet te kennen gegeven dat formeel de bevoegdheid tot het besturen en vertegenwoordigen van de GR Fryslân-West aan het algemeen bestuur van de GR is en het besturen en vertegenwoordigen van de NV Empatec aan de algemeen directeur is van de NV Empatec. Formeel betekent dit dat er vanaf de jaarrekening 2018 een striktere scheiding is aangebracht tussen de activiteiten van de GR Fryslân-West en de NV Empatec. Voor de jaarrekening 2018 is er geen sprake meer van een centrale leiding en economische eenheid wat een vereiste is voor de consolidatie. Dit betekent dat met ingang van de jaarrekening 2018 de GR Fryslân-West niet meer in de jaarrekening van de NV Empatec wordt geconsolideerd.

Financiële vaste activa

Waardering vindt plaats op basis van de nominale waarde. Het gestorte en geplaatste aandelenkapitaal NV Empatec bedraagt 450.000 aandelen met een nominale

waarde van €10 per aandeel. Er is een agioreserve op de gestorte en geplaatste aandelen van €38.000. De verstrekte leningen aan NV Empatec betreffen leningen met een oorspronkelijke looptijd van langer dan één jaar.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Waardering geschiedt tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De algemene reserve dient als "buffer" om toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. Bestemming van de reserve vindt plaats in het belang van de uitvoering van de sociale werkvoorziening.

Schulden op lange termijn

Waardering vindt plaats op basis van de nominale waarde. Het betreft schulden met een looptijd van langer dan één jaar.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Deze zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT Loonkosten van Wsw en ambtelijk personeel

Hieronder wordt verstaan de bruto loonkosten vermeerderd met de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten en het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. Tevens

zijn hieronder begrepen de kosten voor ambtelijk personeel die betrekking hebben op salarissen en die voortvloeien uit de rechtspositie. De kosten die direct gerelateerd zijn aan de loonkosten, zoals vervoerskosten en opleidingskosten maken onderdeel uit van de loonkosten.

Rente

De rentelasten bestaan uit de rentelasten van langlopende geldleningen en rekeningcourantkrediet.

Rijksvergoedingen

Dit is het macro-aandeel Wsw in de integratie uitkering van het Sociaal Domein dat door de deelnemende gemeenten wordt ontvangen en een op een wordt doorbetaald aan Fryslân-West.

Gemeentelijke bijdrage

Deze bijdrage wordt van de aangesloten gemeenten ontvangen.

Bijdrage van de NV Empatec

Dit betreft de bijdrage die de NV Empatec aan de GR Fryslân-West betaald. De bijdrage van de NV Empatec wordt gedaan na de toepassing van de vastgestelde financiële normen op de resultaten van de NV Empatec.

VII Toelichting balans per 31 december 2018

cijfers x € 1.000

Financiële vaste activa	31-12-18	31-12-17
Deelneming NV Empatec	4.538	4.538
Totaal Vaste activa	4.538	4.538

De waarde van het eigen vermogen van NV Empatec bedraagt per 31-12-2018 € 11.607.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-18	31-12-17
Vorderingen op deelnemingen (NV Empatec)	8.358	5.901
Overige vorderingen	72	0
Overlopende activa		
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	1.053	23
Totaal vlottende activa	8.430	5.901

In het kader van de Wet financiering decentrale overheden is gedurende het jaar het volgende bedrag aan middelen boven het drempelbedrag van € 250.000 buiten 's Rijks schatkist aangehouden:

	2018
Eerste kwartaal	0
Tweede kwartaal	0
Derde kwartaal	0
Vierde kwartaal	0

Eigen Vermogen	31-12-18	31-12-17
Algemene reserve	4.538	4.538
Resultaat lopend boekjaar	0	0
Totaal eigen vermogen	4.538	4.538

Er zijn geen mutaties in het eigen vermogen geweest in 2018.

Specificatie voorzieningen	31-12-17	vrijval	ontrekking	toevoeging	31-12-18
Reorganisatievoorziening	0	0	0	229	229

De reorganisatievoorziening is gevormd voor verwachte kosten inzake organisatie aanpassingen.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-18	31-12-17
Schulden aan openbare lichamen	0	1
Crediteuren	18	0
Inhoudingen t.b.v. personeel/derden	14	0
Nog te betalen kosten	913	0
Overige schulden	945	1

Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West is een fiscale eenheid in het kader van BTW met de NV Empatec en Empaselect BV.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-18	31-12-17
Banksaldi	8.309	5.923
Banksaldi	8.309	5.923

De GR Fryslân-West heeft geen kas.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn verplichtingen ten aanzien van personeel zoals jubileumuitkeringen en opgebouwde verlofuren.

De verplichtingen ultimo 2018 zijn voor jubileumuitkeringen € 530.000 en voor verlof € 1.130.000. Voor jubileumuitkeringen heeft € 54.000 en voor opgebouwde verlofuren heeft € 61.000 een looptijd korter dan 1 jaar.

VIII Toelichting overzicht van baten en lasten

cijfers x € 1.000

	2018	Begroot 2018	2017
LASTEN			
Loonkosten WSW			
Bruto loon	21.055	21.211	21.767
Af: Ontvangen ziekengelden (WAO)	-46	-45	-30
Af: LIV	0	-500	0
Sub-totaal lonen	21.009	20.666	21.737
Soc. Lasten vut/pensioenpremie	5.534	5.542	5.620
Totaal loonkosten WSW	26.543	26.208	27.357

Te zien is dat de totale lasten inzake lonen WSW 2018 ten opzichte van 2017 met € 814.000 is afgenomen. Gemiddeld waren er 33,24 FTE minder in dienst (van 907,15 in 2017 naar 873,91 in 2018).

Loonkosten ambtenaren			
Bruto salarissen	2.356	2.452	2.549
Sociale lasten / pensioenpremies e.d.	644	576	675
Reiskosten	18	24	24
Overige kosten	0	44	20
Totale loonkosten ambtenaren	3.018	3.096	3.268

Ten opzichte van 2017 dalen de loonkosten met € 250.000 ten gevolge van een lagere personeelsbezetting van 3,71FTE.

Rente			
Rekening courant	0	0	1
Totaal rente	0	0	1

	2018	Begroot 2018	2017
Personeelskosten WSW			
Vervoerskosten	370	390	383
Overige personeelskosten WSW	-712	212	176
Totaal personeelskosten WSW	-342	602	559

In de overige personeelskosten is de tegemoetkoming in de loonkosten voor de werkgever, het zogenaamde lage-inkomensvoordeel van in totaal € 542.000, meegenomen.

	2018	Begroot 2018	2017
Loonkostensubsidie Begeleid Werken	1.565	0	0
Totaal lasten	30.784	29.906	31.185

BATEN	2018	Begroot 2018	2017
Rijksvergoeding	26.568	25.591	27.719
Gemeentelijke bijdrage	547	530	580
Overige baten	414	0	0
Sub-totaal baten	27.529	26.121	28.299

	2018	Begroot 2018	2017
Bijdrage van de NV Empatec	3.255	3.785	2.886

	2018	Begroot 2018	2017
Totaal baten	30.784	29.906	31.185

Nadere toelichting op de subsidiebatens rijksvergoeding en gemeentelijke bijdrage:

Gemeente	Rijksvergoeding	Gemeentelijke bijdrage
Gemeente De Fryske Marren	€ 3.422.602	€ 70.000
Gemeente Harlingen	€ 2.206.432	€ 46.000
Gemeente Súdwest-Fryslân	€ 14.121.887	€ 265.500
Gemeente Terschelling	€ 241.263	€ 5.000
Gemeente Waadhoeke	€ 5.792.842	€ 121.000
Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0
Subtotaal aandeelhouders	€ 25.785.026	€ 507.500
Subtotaal buitengemeenten	€ 783.412	€ 39.000
Totaal	€ 26.568.438	€ 546.500

Statutaire resultaatsbestemming

In artikel 21 van de Gemenschappelijke Regeling staat het volgende opgenomen betreffende de bestemming van het resultaat:

- Mocht enig exploitatiejaar een batig saldo opleveren, dan zal dit saldo worden toegevoegd in de algemene reserve;
- Mocht enig exploitatiejaar een nadelig saldo opleveren, dan zal het exploitatietekort in beginsel worden gedekt uit de algemene reserve;
- Het algemeen bestuur kan beslissen uitkeringen uit de algemene reserve te doen ten gunste van de gemeenten in de verhouding van de in artikel 17 van deze regeling, derde en vierde lid, bedoelde bijdrage. Uitkeringen kunnen alleen plaatsvinden indien en voor zover de algemene reserve hoger is dan de kapitaalverstrekkingen aan de deelnemingen vermeerderd met de aan deelnemingen uit eigen middelen verstrekte financieringen, blijkend uit de laatste en niet meer dan een jaar geleden vastgestelde rekening;
- Structurele tekorten in de algemene reserve zullen door de gemeenten worden aangezuiverd in de verhouding van de in artikel 17 van deze regeling, derde en vierde lid, bedoelde bijdrage. Het algemeen bestuur bepaalt wanneer sprake is van een structureel tekort, mede gehoord gedeputeerde staten en de accountant als bedoeld in artikel 213, lid 2, van de Gemeentewet (oud).

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

Conform het voorstel in de jaarrekening van 2017 is het nihil resultaat over dat boekjaar toegevoegd aan c.q. gedekt uit de algemene reserve.

Voorstel resultaatsbestemming

Het algemeen bestuur stelt voor om het nihil resultaat over het boekjaar 2018 toe te voegen aan c.q. te dekken uit de algemene reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

IX Overige informatie

WNT-verantwoording 2018

De WNT is van toepassing op de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West. Het voor de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	Functie
J. Schouwerwou	voorzitter Algemeen Bestuur / Dagelijks Bestuur
L. Boelsma	lid Algemeen Bestuur / Dagelijks Bestuur
S. van Gent	lid Algemeen Bestuur / Dagelijks Bestuur
J. Hoekstra	lid Algemeen Bestuur
H. Kuiken	lid Algemeen Bestuur
P. Schoute	lid Algemeen Bestuur
B. Tol	lid /wnd. voorzitter Algemeen Bestuur / Dagelijks Bestuur
H. Visser	lid Algemeen Bestuur
E. de Ruijter	lid Algemeen Bestuur

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Datum opstellen jaarrekening: 18 september 2019

Goedgekeurd door Algemeen Bestuur: 18 september 2019

BIJLAGE: primaire begroting 2018 GR Fryslân -West

cijfers x € 1.000

	Primaire (eerste) begroting 2018	Begrotings- wijzigingen	Begroting 2018*
LASTEN			
Loonkosten WSW	26.208	0	26.208
Personeelskosten Wsw	602	0	602
Loonkosten ambtenaren	2.987	-109	3.096
Totale loonkosten Beschut Werken	970	970	0
Totale lasten GR Fryslân-West	30.767	861	29.906
BATEN			
Rijksvergoeding	25591	0	25591
Gemeentelijke bijdrage	530	0	530
Overige baten	920	-920	0
Bijdrage van de NV Empatec	3726	59	3785
Totale baten GR Fryslân-West	30767	-861	29906

* Dit is de definitieve begroting 2018 zoals deze is opgenomen in de jaarstukken 2018.

De primaire begroting 2018 van de GR Fryslân-West wordt opgesteld in maart 2017 en vastgesteld voor 15 april 2017 door het dagelijks bestuur. De ontwikkelingen in de periode april tot en met december 2017 worden via een begrotingswijziging door het dagelijks bestuur opgenomen in de definitieve begroting 2018.

In deze Bijlage is de aansluiting te zien tussen de primaire begroting 2018, via de begrotingswijzigingen naar de definitieve begroting 2018.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West te Sneek gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichtingen, inclusief de Wet normering topinkomens (WNT) met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 315.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 15.750 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten, alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
 het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- ▶ Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West de financiële risico's niet kan opvangen.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 26 september 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.T.H. Wortelboer RA